

Tandsundhed som sundhedsfremmende indsats, Favrskov Kommune

Favrskov Kommune har fra 2012-13 arbejdet med et tandplejeprojekt til styrkelse af ældres tand- og mundhygiejne. Inspiration til projektet var pilotprojekt i Halsnæs Kommune med medvirken af privat aktør.

Indledende dataindsamling i forhold til graden af borgeres tilknytning til tandlæge samt grad af registrering af tandstatus og hjælpebehov, viste behov for tandplejeprojektets gennemførelse. Forskning i tandsundheds og tandplejes betydning for udvikling af sygdomme som hjerte-/karsygdomme og lungebetændelse samt tyggeevnens betydning for ernæringsstatus og hukommelse underbygger behovet for øget fokus på ældres tandsundhed og mundhygiejne. Endvidere kan særligt ældres tandsundhed være væsentlig for tyggeevnen og dermed ernæringsstatus. Sidst men ikke mindst, har god tand- og mundhygiejne væsentlig betydning for det almene fysiske, psykiske og sociale velbefindende.

Målgruppen for projektet var ældre borgere på kommunens plejecentre og i hjemmeplejen.

Formålet var at systematisere og forbedre ældre borgeres tandpleje og tandsundhed gennem øget registreringsindsats, samt at styrke såvel de ældres som medarbejdernes fokus på opretholdelse af tandsundhed som en væsentlig sygdomsforebyggende og sundhedsfremmende indsats.

Målene:

- Borgerens tandstatus og tandlægetilknytning registreres af plejepersonale i det kommunale elektroniske omsorgssystem
- Visitation til omsorgstændplejen, hvis behov
- Borgerens behov for hjælp til den daglige tandpleje registreres af plejepersonale i det kommunale elektroniske omsorgssystem
- Tand og tandpleje-registrering implementeres som en naturlig del af omsorgsrutinerne i Ældreplejen. Ved visitationsprocesser samt ved forebyggende hjemmebesøg indgår tandsundhed også
- Ældre borgere modtager tilbud om regelmæssige tandeftersyn
- Aktiv involvering og kompetenceudvikling af alle medarbejdere med plejeopgaver på ældreområdet
- Alle ældre borgere på plejecentre og til knyttet hjemmeplejen får efter behov tilbudt forebyggende, daglig tand- og mundpleje

Hvad angår form og indhold af projektet blev foretaget indledende dataindsamling relateret til registrering af borgeres tandstatus og behov for hjælp til daglig tandpleje.

Desuden blev projektet introduceret til medarbejdere gennem udskrivning af konkurrence blandt medarbejdere i kommunens ældrepleje om at finde et slogan og et logo til projektet. Sloganet blev: *Sund mund med god grund.*

Endelig blev afholdt et indledende temaarrangement for sundhedsambassadører og ledere i Favrskov Kommunes Ældrepleje, hvor bl.a. tandsundhedens psykiske, fysiske og sociale betydning blev drøftet. Samtidigt var der drøftelser af, hvordan tandpleje og tandsundhed kunne få øget opmærksomhed, blandt såvel ældre borgere som medarbejdere i ældreplejen. Desuden drøftelser af pædagogiske tilgange i arbejdet og implementering i dagligdagen. Der blev på tema-arrangementet bl.a. peget på empatisk, anerkendende tilgang til den ældre, at "turde" italesætte emnet, at "turde" spørge ind til tand- og mundhygiejnen, den motiverende samtale, løbende

ajourføring af tandstatus, borgerens rutiner og ønsker. Til tema-arrangementet var blandt andet oplæg fra plejecenterleder i Halsnæs Kommune, hvor et pilotprojekt i relation til ældres tandsundhed og systematisk registrering havde vist gode resultater.

Projektets indholdsmæssige kerne var, at alle plejemedarbejdere, nye som gamle, ansat i Favrskov Kommunes plejecentre og hjemmepleje deltog i et to-timers intensivt kursusforløb, hvor de blev undervist i god tand-, protese- og mundhygiejne for ældre, herunder tandplejemidler, hjælpemidler, praktisk tandbørstning. Desuden undervisning i og fokus på systematisk brug af tandstatus-registrering og hjælpebehov i borgeres stamdata og døgnrytmeplan. Kurserne blev afsluttet med udstedelse af et kursuscertifikat.

Projektet var forankret i Favrskovs Kommunale Ældrepleje og Kommunale Tandpleje (under Tandplejens tilbud Omsorgstandpleje). Tandplejen stod sammen med et privat tandlægefirma for undervisningen af kommunens plejemedarbejdere på ældreområdet. Firmaet var i forvejen leverandør af tandlægeydelserne til Favrskov Kommunes Omsorgstandpleje og havde været samarbejdspartner i pilotprojekt i Halsnæs.

I forbindelse med tandplejeprojektet blev der nedsat en styregruppe med repræsentanter fra den Kommunale Ældrepleje, Tandplejen samt privat tandlægefirma. Til projektets praktiske gennemførelse medvirkede en klinikassistent og overtandlæge fra den Kommunale Tandpleje, blandt andre en distriktsleder fra den Kommunale Ældrepleje samt det private tandlægefirma. Al undervisning af medarbejdere fra plejeområdet foregik på et af Favrskov Kommunes sundhedscentre

Resultater:

- Fra 2012-2013 en stigning på 19% i forhold til ældres tandstatus-registrering
- Fra 2012-2013 en stigning på 59% hvad angår registrering af borgeres behov for hjælp til daglig tandpleje
- Øget systematisering og forbedring af daglig tandpleje blandt ældre borgere
- Bedre og mere korrekt hjælp til den daglige tandpleje
- Generelt større fokus på tand- og mundpleje og betydningen heraf
- Markant flere ældre med tilknytning til Ældreplejen er blevet visiteret til den Kommunale Omsorgstandpleje efter den øgede og systematiske registrering

Der er ikke blevet foretaget evaluering eller tilfredshedsundersøgelser relateret til borgernes fysiske, psykiske og sociale gevinster efter øget registrering, men Favrskov Kommune påtænker på sigt også at gennemføre sådanne evalueringer.

Efter tandplejeprojektets afslutning er projektets kerneindhold blevet implementeret i driften i ældreplejen i 2013:

- Arbejdet med at registrere borgernes tandstatus og tandlægetilknytning samt deres behov for daglig tandplejehjælp fortsætter, både på plejecentrene og for hjemmeboende
- Der udbydes stadig basiskurser i tand- og mundpleje for ældre borgere - til nye medarbejdere på ældreområdet
- Indsatsen er i 2014 udvidet til også at omfatte Social, Handicap- og Psykiatri-området i kommunen, hvor der er afdækket et stort registrerings- og systematiseringsbehov

Kontaktperson: Christina Rasmussen-Rubæk, Favrskov Kommune, telefon: 89642125, mail: cras@favrskov.dk.